

กลุ่มตัวอย่าง

๑. ลักษณะและปริมาณของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ครู และผู้ปกครอง ในกรุงเทพมหานคร และทุกภูมิภาคของประเทศไทย จำนวนทั้งหมดตามแผนการเก็บข้อมูล ๓,๐๐๐ คน ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคและสถานภาพ

สถานภาพ	กรุงเทพฯ	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน	ภาคใต้	รวม
นักเรียน ป. ๖	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๖๐๐
นักเรียน ม. ๓	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๖๐๐
นักเรียน มศ.๕	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๖๐๐
ครู	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๖๐๐
ผู้ปกครอง	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๖๐๐
รวม	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๓,๐๐๐

๒. การเลือกกลุ่มตัวอย่างในส่วนภูมิภาค

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

๑) การแบ่งภูมิภาค ผู้วิจัยแบ่งภูมิภาคออกเป็น ๕ ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร

๒) การเลือกจังหวัด ดำเนินการดังนี้

๒.๑ เนื่องจาก แต่ละจังหวัดตั้งอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของภูมิภาค จึงทำให้สภาพความเป็นอยู่และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลแตกต่างกันผู้วิจัยจึงแบ่งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ออกเป็น ๒ ส่วน คือ กลุ่มจังหวัดตอนบน และกลุ่มจังหวัดตอนล่าง ตามลักษณะของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ส่วนภาคกลางแบ่ง เป็นกลุ่มจังหวัดไกลทะเล และกลุ่มจังหวัดชายทะเล เนื่องจากในภาคกลางมีจังหวัดที่กระจายกันมาก และประชากรทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันไปจากจังหวัดอื่นในภาคกลาง

๒.๒ นำรายชื่อกลุ่มจังหวัดไปให้บุคคลคัดเลือกจังหวัดที่เป็นตัวแทนด้านความเป็นอยู่และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ โดยมีเกณฑ์ว่าบุคคลผู้คัดเลือกจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกลุ่มจังหวัดนั้น ๆ และจบการศึกษาชั้นต่ำปริญญาตรี

๒.๓ นำจังหวัดที่ได้รับเลือกแล้วมาแจกแจง เพื่อคัดเลือกจังหวัดที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละตอนของภาค ผลปรากฏดังแสดงในตาราง ๓

ตารางที่ ๓ แสดงจังหวัดที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคต่าง ๆ

ภาค	จังหวัดตอนบน/ไกลทะเล	จังหวัดตอนล่าง/ชายทะเล	N**
ภาคเหนือ	เชียงใหม่ (๑๗)*	พิษณุโลก (๑๔)*	๒๐
ภาคใต้	นครศรีธรรมราช (๒๔)*	สงขลา (๒๐)*	๒๔
ภาคกลาง	อยุธยา (๓๔)*	ชลบุรี (๒๓)*	๔๔
ภาคอีสาน	ขอนแก่น (๑๔)*	อุบลราชธานี (๒๐)*	๒๓

* ตัวเลขใน () หมายถึง ความถี่สูงสุดของผู้เลือกในแต่ละกลุ่มจังหวัด

** N หมายถึง จำนวนผู้เลือกในแต่ละกลุ่มจังหวัด

๓) การเลือกอำเภอ มีเกณฑ์ในการเลือกอำเภอ ดังนี้

๓.๑ อำเภอเมือง ได้แก่ อำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางด้านต่าง ๆ ของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อจะได้เป็นตัวแทนของสภาพความเป็นเมือง

๓.๒ อำเภอรอบนอก ได้แก่ อำเภอที่เป็นตัวแทนของสภาพความเป็นชนบท ซึ่งมีโรงเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้วิจัยสอบถามจากผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ในกรณีที่อำเภอรอบนอก มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่าที่ต้องการ ผู้วิจัยก็จะเลือกอำเภออื่นเพิ่มเติมเพื่อให้พอกับจำนวนที่ต้องการ โดยยึดถือหลักเกณฑ์ในการเลือกเช่นเดิม

๔) การเลือกโรงเรียน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนจากแต่ละอำเภอ ๆ ละ ๑ - ๔ โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

๔.๑ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองจะเป็นโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดชาย ๑ โรงเรียน และ โรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดหญิง ๑ โรงเรียน สำหรับอำเภอรอบนอกจะเป็นโรงเรียนมัธยมของอำเภอที่มีถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และในกรณีที่โรงเรียนนั้นมีจำนวนนักเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการ ผู้วิจัยจะเลือกโรงเรียนจากอำเภอรอบนอกที่อยู่ใกล้ที่สุด และมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันเพิ่มเติมจนครบจำนวนที่ต้องการ

๔.๒ โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองเลือกโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน ๑ โรงเรียน ส่วนอำเภอรอบนอกเลือกโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน ๑ - ๒ โรงเรียน หรือมากกว่า ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนมัธยมที่เป็นตัวแทน

(ดูรายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในส่วนภูมิภาค จากตารางในภาคผนวก ข.)

๕) การเลือกนักเรียน คำเนินการโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดเตรียมให้ตามจำนวนที่ต้องการ มีเกณฑ์ว่าจะต้องเป็นนักเรียนที่มีความสามารถละกัน และมีจำนวนนักเรียนชายหญิงใกล้เคียงกัน ส่วนอำเภอรอบนอก ถ้ามีจำนวนนักเรียนน้อยก็จะใช้นักเรียนทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

๖) การเลือกครู ผู้วิจัยเลือกครูจากโรงเรียนที่เป็น ตัวอย่างโดยคำนึงถึงจำนวนที่ใกล้เคียงกันระหว่างครูโรงเรียนประถมและมัธยม เพศ และอายุ

๗) การเลือกผู้ปกครอง คำเนินการ ๒ วิธี คือ

- ก. ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง โดยฝากแบบสำรวจไปกับนักเรียน
- ข. ผู้ปกครองที่มาประชุมที่โรงเรียน ตามการนัดหมายของโรงเรียน

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นแล้ว ได้จำนวนตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ ๔
ตารางที่ ๔, ตารางที่ ๖, และตารางที่ ๗

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนตัวอย่างของพื้นที่ภาคเหนือจำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานภาพ
และเพศ

สถานภาพ	จังหวัดเชียงใหม่						จังหวัดพิษณุโลก						รวม ทั้งหมด		
	อำเภอเมือง			อำเภอรอบนอก			อำเภอเมือง			อำเภอรอบนอก					
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม			
ป. ๖	๑๓	๑๗	๓๐	๑๓	๑๕	๒๘	๕๘	๑๖	๑๕	๓๐	๑๕	๑๕	๓๐	๕๘	๑๑๗
ม. ๓	๒๑	๑๙	๔๐	๑๕	๑๕	๓๐	๗๐	๑๕	๑๕	๓๐	๑๗	๑๕	๓๑	๖๑	๑๓๑
มศ.๕	๙	๑๒	๒๑	๑๙	๑๑	๓๐	๕๑	๑๓	๑๗	๓๐	๑๒	๑๙	๓๐	๖๐	๑๑๑
ครู	๗	๑๘	๒๕	๑๒	๑๕	๓๑	๕๖	๙	๑๙	๒๘	๑๑	๑๙	๒๙	๕๗	๑๑๓
ผู้ปกครอง	๑๕	๑๕	๓๐	๑๕	๑๕	๓๐	๕๘	๑๓	๑๗	๓๐	๑๗	๙	๒๕	๕๕	๑๑๓
รวม	๖๕	๘๐	๑๔๕	๗๓	๗๕	๑๔๘	๒๙๓	๖๖	๘๒	๑๔๘	๗๒	๗๒	๑๔๔	๒๙๒	๕๘๕

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนตัวอย่างของพื้นที่ภาคกลางจำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานภาพ และเพศ

สถานภาพ	อยุธยา						ชลบุรี						รวม ทั้งหมด		
	อ.เมือง			อ.รอบนอก			อ.เมือง			อ.รอบนอก					
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม			
ป. ๖	๑๘	๑๒	๓๐	๑๕	๑๕	๓๐	๖๐	๑๘	๑๑	๒๙	๑๕	๑๕	๓๐	๕๘	๑๑๘
ม. ๓	๑๕	๑๕	๓๐	๕	๒๕	๓๐	๖๐	๑๓	๑๖	๒๙	๑๕	๑๖	๓๐	๕๙	๑๑๘
มศ.๕	๑๕	๑๖	๓๑	๑๕	๑๖	๓๐	๖๑	๑๖	๑๓	๒๙	๙	๒๑	๓๐	๕๙	๑๒๐
ครู	๘	๑๘	๒๖	๑๐	๒๐	๓๐	๕๖	๑๒	๑๗	๒๙	๑๒	๑๙	๓๑	๖๐	๑๑๖
ผู้ปกครอง	๒๐	๕	๒๕	๑๗	๑๑	๒๘	๕๖	๘	๘	๑๖	๑๕	๑๓	๒๘	๔๔	๙๗
รวม	๗๖	๖๖	๑๔๒	๖๑	๘๘	๑๔๙	๒๙๐	๖๗	๖๕	๑๓๒	๖๔	๘๔	๑๔๘	๒๘๐	๕๗๐

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนตัวอย่างของพื้นที่ภาคอีสานจำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานภาพ และเพศ

สถานภาพ	อุบลราชธานี						ขอนแก่น						รวม ทั้งหมด		
	อำเภอเมือง		อำเภอรอบนอก		รวม ทั้งหมด	อำเภอเมือง		อำเภอรอบนอก		รวม ทั้งหมด					
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง						
ป.๖	๑๖	๑๔	๓๐	๑๓	๑๗	๓๐	๖๐	๑๗	๑๔	๓๑	๑๔	๑๕	๒๙	๖๐	๑๒๐
ม.๓	๑๖	๑๔	๓๐	๑๔	๑๓	๒๗	๕๗	๑๖	๑๔	๓๐	๑๓	๑๗	๓๐	๖๐	๑๑๗
มศ.๓	๑๔	๑๑	๓๐	๑๔	๑๖	๓๐	๖๐	๑๔	๑๕	๓๐	๑๖	๑๓	๒๙	๕๔	๑๑๔
คครู	๘	๑๒	๒๐	๗	๑๐	๑๗	๓๗	๓	๔	๑๒	๑๑	๑๗	๒๘	๔๐	๗๗
ผู้ปกครอง	๑๔	๑๔	๓๘	๘	๑๒	๒๐	๕๔	๕	๖	๑๑	๑๗	๗	๒๔	๓๕	๘๓
รวม	๗๘	๗๐	๑๕๘	๕๖	๖๘	๑๒๔	๒๗๒	๕๖	๕๘	๑๑๔	๗๑	๖๘	๑๔๐	๒๕๔	๕๒๖

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนตัวอย่างของพื้นที่ภาคใต้ จำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานภาพ และเพศ

สถานภาพ	นครศรีธรรมราช						สงขลา						รวม ทั้งหมด		
	อำเภอเมือง		อำเภอรอบนอก		รวม	อำเภอเมือง		อำเภอรอบนอก		รวม					
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง						
ป.๖	๑๓	๑๗	๓๐	๑๒	๑๔	๓๑	๖๑	๑๔	๑๖	๓๐	๑๔	๑๔	๒๘	๕๘	๑๑๙
ม.๓	๑๗	๑๓	๓๐	๑๒	๑๗	๒๙	๕๘	๑๖	๑๔	๓๐	๑๕	๑๖	๓๑	๖๑	๑๒๐
มศ.๕	๘	๒๒	๓๐	๑๗	๑๓	๓๐	๖๐	๑๕	๑๕	๓๐	๑๓	๑๗	๓๐	๖๐	๑๒๐
ครู	๑	๑๔	๑๕	๕	๑๐	๑๕	๓๐	๘	๓๔	๔๒	๑๔	๓๒	๔๖	๘๘	๑๑๘
ผู้ปกครอง	๘	๗	๑๕	๑๑	๕	๑๖	๓๑	๒๕	๑๖	๔๑	๒๘	๑๕	๔๓	๘๔	๑๑๕
รวม	๔๗	๗๓	๑๒๐	๕๗	๖๘	๑๒๑	๒๕๑	๗๘	๕๕	๑๗๓	๘๔	๘๔	๑๗๘	๓๔๑	๕๙๒

๓. การเลือกตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร

ดำเนินการด้วยการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ดังนี้

๑) การเลือกเขต ผู้วิจัยแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครทั้ง ๒๔ เขต ออกเป็น ๒ ส่วน คือ กรุงเทพฯเขตใน และกรุงเทพฯเขตรอบนอก มีเกณฑ์ว่าเขตที่มีตำบลติดต่อกับจังหวัดอื่น และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นเขตรอบนอก และเขตที่นอกเหนือจากเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเขตใน ทำให้ได้เขตรอบนอก ๔ เขต ได้แก่ คลิ่งชัน หนองแขม บางขุนเทียน ราษฎร์บูรณะ พระโขนง ลาดกระบัง หนองจอก มีนบุรี และบางเขน ส่วนที่เหลือ ๑๔ เขต เป็นเขตใน มีวิธีดำเนินการเลือกตัวแทนเขตในและเขตรอบนอกดังนี้

๑.๑ เขตรอบนอก ผู้วิจัยเลือกตัวแทนเขตรอบนอก ๔ เขต จาก ๔ เขต กระจายตามทิศทั้งสี่ เพื่อให้เขตที่ได้กระจายกันตามสภาพภูมิศาสตร์ ได้เขตที่เป็นตัวแทน ดังนี้ บางเขน ลาดกระบัง บางขุนเทียน และพระโขนง

๑.๒ เขตใน ผู้วิจัยกำหนดให้ทุกเขตทั้ง ๑๔ เขต เป็นตัวแทนของเขตรอบใน และภายหลังจากที่สุ่มเลือกโรงเรียนแล้ว ได้เขตที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนตัวอย่าง ๖ เขต ได้แก่ บางกอกน้อย ธนบุรี ยานนาวา ดุสิต พญาไท และ ป้อมปราบศัตรูพ่าย

๒) การเลือกโรงเรียน

๒.๑ เขตรอบนอก สุ่มรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จากทุกโรงเรียนในแต่ละเขตที่เป็นตัวแทน จำนวนประเภทละ ๔ โรงเรียน

๒.๒ เขตใน ดำเนินการสุ่มรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จากทุกโรงเรียนของทุกเขตในกรุงเทพฯเขตใน จำนวนประเภทละ ๔ โรงเรียน และเมื่อตรวจสอบรายชื่อโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่สังกัดกรุงเทพมหานครแทบทั้งสิ้น ซึ่งนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ แต่ตามสภาพที่เป็นจริงนักเรียนในกรุงเทพมหานครเขตใน ที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางและค่อนข้างสูงก็มีอยู่ ผู้วิจัยจึงตัดรายชื่อโรงเรียนประถมบางโรงออก แล้วเลือกโรงเรียนที่นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจจะละกันเข้ามาแทน และในกรณีที่ได้โรงเรียนชายล้วนก็จะเลือกโรงเรียนหญิงล้วนมาประกอบทำให้ได้โรงเรียนประถมศึกษา ๔ โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา ๔ โรงเรียน

(ดูรายชื่อโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษา ที่ภาคผนวก ข.)

๓) การเลือกนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ดำเนินการเช่นเดียวกับส่วนภูมิภาค (ดูจำนวน ตัวอย่างของกรุงเทพมหานคร ในตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนตัวอย่างของกรุงเทพมหานครจำแนกตามเขต สถานภาพ และเพศ

สถานภาพ	กรุงเทพมหานคร						รวม ทั้งหมด
	เขตรอบใน			เขตรอบนอก			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ป. ๖	๒๘	๓๔	๖๒	๒๓	๓๗	๖๐	๑๒๐
ม. ๓	๒๓	๓๓	๕๖	๒๔	๓๖	๖๐	๑๑๘
มศ. ๕	๒๘	๓๐	๕๘	๒๒	๓๘	๖๐	๑๑๘
ครู	๑๑	๔๘	๖๐	๑๐	๔๘	๕๘	๑๑๘
ผู้ปกครอง	๒๖	๓๐	๕๖	๓๓	๒๓	๕๖	๑๑๒
รวม	๑๑๗	๑๓๖	๒๕๓	๑๑๒	๑๘๓	๒๙๕	๕๔๘

จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวม ๒,๘๘๘ คน เมื่อนำมาจำแนกตามประเภทของตัวแปร ซึ่งได้แก่ สถานภาพ เพศ ภูมิภาค สภาพความเป็นเมือง ศาสนา และอาชีพหลักของครอบครัว ทำให้ทราบจำนวนตัวอย่างในแต่ละตัวแปร ดังแสดงในตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามประเภทตัวแปร

ตัวแปร	การจำแนกประเภทตัวแปร	จำนวน	รวม
สถานภาพ	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๕๘๗	๒,๘๘๘
	นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๓	๖๐๓	
	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๕๙๐	
	ครู	๕๕๙	
	ผู้ปกครอง	๕๓๗	
	ไม่ทราบสถานภาพ	๑๒	

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามประเภทตัวแปร (ต่อ)

ตัวแปร	การจำแนกประเภทตัวแปร	จำนวน	รวม
เพศ	ชาย	๑,๓๐๗	๒,๘๘๘
	หญิง	๑,๕๖๗	
	ไม่ทราบเพศ	๑๔	
ภูมิภาค	ภาคเหนือ	๕๘๓	๒,๘๘๘
	ภาคกลาง	๕๗๔	
	ภาคตะวันออก เชียงเหนือ	๕๓๑	
	ภาคใต้	๕๘๕	
	กรุงเทพมหานคร	๕๘๐	
	เขตในเมือง	๒๔๓	
	เขตนอกเมือง	๒๕๖	
สภาพความเป็นเมือง	อำเภอเมือง	๑,๑๓๘	๒,๘๘๘
	อำเภอรอบนอก	๑,๑๖๑	
	พุทธ	๒,๗๘๖	
ศาสนา	คริสต์	๓๔	๒,๘๘๘
	อิสลาม	๔๓	
	อื่น ๆ	๒๕	
อาชีพหลักของครอบครัว	รับราชการ	๑,๐๗๑	๒,๘๘๘
	ผู้ใช้แรงงาน	๗๑๑	
	ธุรกิจการค้า	๗๓๖	
	ลูกจ้างเอกชน	๒๒๗	
	อื่น ๆ	๑๔๓	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสำรวจ ๒ ชุด คู่ขนานกัน (parallel) ซึ่งผู้วิจัยและนิสิตบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีก ๑๔ คน ร่วมกันสร้างขึ้น แบ่ง
เป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะให้เลือกตอบ
(Multiple Choice) และเติมข้อความจำนวน ๑๐ คำถาม ดังนี้

๑. สถานภาพ
๒. เพศ
๓. อายุ
๔. ภูมิภาค
๕. ระดับการศึกษา
๖. เชื้อชาติ
๗. ศาสนา
๘. อาชีพหลักของครอบครัว
๙. รายได้ทางเศรษฐกิจ
๑๐. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม
จำนวน ๒๑ ข้อ ในแต่ละข้อการกระทำจะประกอบด้วยคำถามย่อย ๔ คำถาม ได้แก่ เคยทำ
หรือไม่ จะทำหรือไม่เมื่อมีโอกาส เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่ และคิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่ถ้า
มีโอกาส ในแต่ละคำถามจะเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ (objective Multiple Choice)
จำนวน ๓ ตัวเลือก ผู้ตอบจะขีดเครื่องหมายถูก (✓) ลงข้างหน้าตัวเลือกที่ต้องการ ดังตัวอย่าง

พฤติกรรม : การพูดปดเพื่อแสดงว่าตนเป็นคนดี

เคยทำหรือไม่	เคยทำบ่อย ๆ	เคยทำนาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยทำ
จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส	จะทำแน่ ๆ	อาจจะทำ	จะไม่ทำ
เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่	เคยเห็นบ่อย ๆ	เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเห็น
คิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่	จะทำแน่ ๆ	อาจจะทำ	จะไม่ทำ

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการให้คะแนนมีหลัก เกณฑ์ดังนี้ คือ

เคยทำบ่อย ๆ จะทำแน่ ๆ เคยเห็นบ่อย ๆ ได้คะแนนเท่ากับ ๒ คะแนน
 เคยทำนาน ๆ ครั้ง อาจจะทำ เคยเห็นนาน ๆ ครั้ง ได้คะแนนเท่ากับ ๑ คะแนน
 ไม่เคยทำ จะไม่ทำ ไม่เคยเห็น ได้คะแนนเท่ากับ ๐ คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือสำรวจ

๑. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม รวมทั้งหลักสูตร
 ประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๒. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเข้ากลุ่มสัมมนา กับนิสิตบัณฑิตศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นประจำทุกสัปดาห์ ตลอด ๑ ภาคการศึกษา โดย
 มีอาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๓ ท่าน
 เป็นผู้ควบคุมการสัมมนา ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาวุธ รองศาสตราจารย์ ดร.
 พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ในการสัมมนา
 ครั้งนี้ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรให้
 ความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมด้วย (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงไว้ในภาคผนวก ง)

๓. กำหนดเนื้อหาที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยมีเกณฑ์ว่าจะต้อง
 เป็นพฤติกรรมที่ใช้ปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ไม่นับรวมถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อตนเอง
 หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่มนุษย์ และจะต้องไม่อยู่ในขอบข่ายของพฤติกรรมทางการเมือง หรือ
 ทางเศรษฐกิจ จากหลัก เกณฑ์ดังกล่าวสามารถรวบรวมพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมเป็น
 เนื้อหาต่าง ๆ ได้ดังนี้คือ

๓.๑ ความซื่อสัตย์ ประกอบด้วย การไม่ทุจริต การรักษาสัญญา การไม่ให้
 ร้ายป้ายสีผู้อื่น การไม่ใช้กลโลบาย และการไม่ประจบสอพลอ

๓.๒ ความเสมอภาค/ความยุติธรรม ประกอบด้วย การปฏิบัติต่อผู้ชายดี
 กว่าผู้หญิง การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนไม่ร่ำรวยและการเห็นแก่พวกพ้อง

๓.๓ ความเมตตา-กรุณา ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือ การ
 ให้อภัย การเห็นอกเห็นใจ และการไม่เบียดเบียน

๓.๔ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ประกอบด้วย การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาระเบียบวินัย และการรักษา ชื่อเสียงของหมู่คณะ

๓.๕ พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมด้านอื่น ๆ ได้แก่ การแสดงความกตัญญู กตเวที การคำนึงถึงความอาวุโส การรักษาหน้า การอิจฉาริษยา และการอวดตน

๔. สร้างข้อความที่เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมดังกล่าวข้างต้น

๕. นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๘ ท่าน (ดูรายชื่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ง) ตรวจสอบความตรงว่าครอบคลุมและถูกต้องตรงกับเนื้อหาของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผลปรากฏว่าได้ข้อความ ๔๐ ข้อ การกระทำดังแสดงในตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อการกระทำของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

พฤติกรรม	การกระทำ
การพูดปด	ก. การพูดปดเพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข. การพูดปดเพื่อแสดงว่าตนเป็นคนดี
การรักษาสัญญา	ก. การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้แม้จะเกิดผลเสียหายแก่ตน ข. การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้แม้จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามก็ได้
การให้ร้ายป้ายสี	ก. การให้ร้ายป้ายสีแก่ผู้อื่นเพื่อให้ตนไม่ได้รับความเดือดร้อน ข. การให้ร้ายป้ายสีแก่ผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลดีแก่ตน
การให้ก่โลบาย	ก. การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้อื่นเพื่อให้ตนไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข. การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้อื่นเพื่อกลั่นแกล้งให้ผู้อื่นเสียหาย
การประจบ	ก. การทำให้ผู้อื่นชื่นชอบตนเองเพื่อตนจะไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน ข. การทำให้เจ้านายชื่นชอบตนเองเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อการกระทำของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม (ต่อ)

พฤติกรรม	การกระทำ
การปฏิบัติต่อผู้ชายดีกว่าผู้หญิง	ก. การให้เกียรติยกย่องผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ข. การส่งเสริมให้ผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้ามากกว่าผู้หญิง
การปฏิบัติต่อคนที่ร่ำรวยดีกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย	ก. การให้เกียรติยกย่องคนที่ร่ำรวยมากกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย ข. การเกรงอกเกรงใจคนที่ร่ำรวยมากกว่าคนที่ไม่ร่ำรวย
การเห็นแก่พวกพ้อง	ก. การช่วยเหลือคนที่มาจากท้องถิ่นเดียวกันมากกว่าคนต่างถิ่น ข. การซื้อสัตย์ต่อคนถิ่นเดียวกันมากกว่าคนต่างถิ่น
การให้ความช่วยเหลือ	ก. การช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรม ข. การช่วยเหลือผู้ยากไร้
การให้ภัย	ก. การยกโทษให้ผู้ที่ทำผิดต่อตน ข. การไม่คิดแก้แค้นผู้ที่ทำให้ตนเจ็บใจ
การเห็นอกเห็นใจ	ก. การยอมให้ลูกหนี้ที่มีความจำเป็นผิดผ่อนการชำระหนี้ ข. การเข้าใจและยอมรับความทุกข์ยากของผู้อื่น
การเบียดเบียนผู้อื่น	ก. การทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ข. การรบกวนผู้อื่นให้สิ้นเปลือง
การบำเพ็ญประโยชน์	ก. การอาสาพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย ข. การให้ความช่วยเหลือ เด็ก คนชรา และคนพิการ
การไม่รักษาระเบียบวินัย	ก. การแย่งกันซื้อบัตรชมภาพยนตร์ตามสะดวกโดยไม่ต้องเข้าแถว ข. การใช้รถใช้ถนนตามสะดวก โดยไม่ต้องเคร่งครัดตามกฎหมายจราจร
การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	ก. การไม่ปฏิบัติไปในทางที่จะทำให้หมู่คณะของตนเสื่อมเสียชื่อเสียง ข. การพูดถึงหมู่คณะของตนในทางที่ดี

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อการกระทำของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม (ต่อ)

พฤติกรรม	การกระทำ
การแสดงความกตัญญู- กตเวทิต	ก. การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณแม้ว่าตนเองจะต้อง ยากลำบาก ข. การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณแม้ว่าการกระทำนั้น จะผิดระเบียบ
การคำนึงถึงความอาวุโส	ก. การเคารพและให้เกียรติแก่ผู้อาวุโส ข. การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้อาวุโส
การรักษาหน้า	ก. การยอมสูญเสียเงินทองเพื่อมิให้อับอายขายหน้า ข. การยอมอดทนต่อความขมขื่นเพื่อมิให้อับอายขายหน้า
การอิจฉาริชยา	ก. การอิจฉาริชยาผู้ที่มีฐานะดีกว่าตน ข. การอิจฉาริชยาผู้ที่ทำงานดี เด่นกว่าตน
การอวดตน	ก. การบอกกล่าวความสามารถพิเศษของตนให้ผู้อื่นทราบ ข. การแสดงความสามารถพิเศษของตนให้ผู้อื่นรู้เห็น ทุกครั้งที่มีโอกาส

๖. นำข้อการกระทำดังกล่าวข้างต้นมาแยกเป็นแบบสำรวจ ๒ ชุด กล่าวคือ ชุดที่หนึ่งประกอบด้วยการกระทำในข้อ ก. ทั้งหมด และชุดที่สองประกอบด้วย การกระทำในข้อ ข. ทั้งหมด

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบประเมินความถูกต้องของการกระทำว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด โดยผู้ตอบแบบสำรวจขีดเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตน ซึ่งแบ่งระดับความถูกต้องของการกระทำเป็น ๕ ระดับ ดังตัวอย่าง

ระดับความถูกต้องของการกระทำ	ถูกที่สุด	ถูก	ตัดสินใจไม่ได้	ผิด	ผิดที่สุด
การกระทำ					
การหยุดปดเพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน					
การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้แม้จะเกิดผลเสียหายแก่ตน					
การให้ร้ายป้ายสีแก่ผู้อื่นเพื่อให้ตนไม่ได้รับความเดือดร้อน					

การบอกกล่าวความสามารถพิเศษของตนให้ผู้อื่นทราบ					

การตรวจให้คะแนน

ถูกที่สุด	ให้	๕	คะแนน
ถูก	ให้	๔	คะแนน
ตัดสินใจไม่ได้	ให้	๓	คะแนน
ผิด	ให้	๒	คะแนน
ผิดที่สุด	ให้	๑	คะแนน

ความตรงของแบบสำรวจ (Validity)

ผู้วิจัยหาความตรงของแบบสำรวจด้วยวิธีการหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบจากที่ประชุมสัมมนาทางจริยธรรม และผู้ทรงคุณวุฒิอีก ๘ ท่าน (ดูรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในภาคผนวก ง.) กล่าวคือ ผู้วิจัยและนิสิตบัณฑิตศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ร่วมกันรวบรวมและคัดเลือก พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมในระหว่างการประชุมสัมมนาทางจริยธรรมตลอดภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๒๔ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๘ ท่าน พิจารณาตรวจสอบ ได้พฤติกรรม จริยธรรมทางสังคมที่ต้องการศึกษาจำนวน ๒๐ พฤติกรรม จากนั้นผู้วิจัยจึงสร้างข้อความอัน เป็นการกระทำที่บ่งชี้ถึงพฤติกรรมดังกล่าวโดยได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ประจำภาควิชา จิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๓ ท่าน ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชชาวุธ รองศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ ทำให้ได้ข้อความทั้งหมด ๔๐ ข้อการกระทำ

ความเที่ยงของแบบสำรวจ (Reliability)

ผู้วิจัยทดสอบหาความเที่ยงของแบบสำรวจ ด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test - Retest) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๓ ของโรงเรียนบางมดวิทยา ทั้งชายและหญิง จำนวน ๕๐ คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๒๕ คน ให้นักเรียน ๒๕ คนแรก ทำแบบสำรวจฟอร์มที่ ๑ และนักเรียนอีก ๒๕ คนหลังทำแบบสำรวจฟอร์มที่ ๒ ต่อมาวัน ระยะเวลาทดสอบนาน ๑ สัปดาห์ แล้วจึงค่อยทดสอบซ้ำ โดยนักเรียนกลุ่มเดิมจะได้ทำแบบสำรวจฟอร์มเดิม

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงของแบบสำรวจในแต่ละมาตราด้วยวิธี การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามสูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ แสดงค่าความเที่ยงของแบบสำรวจด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest)

ค่าสัมประสิทธิ์	มาตร ๑		มาตร ๒		มาตร ๓		มาตร ๔	
สหสัมพันธ์	ฟอร์ม ๑	ฟอร์ม ๒	ฟอร์ม ๑	ฟอร์ม ๒	ฟอร์ม ๑	ฟอร์ม ๒	ฟอร์ม ๑	ฟอร์ม ๒
r =	๐.๘๗	๐.๘๗	๐.๘๘	๐.๘๗	๐.๗๗	๐.๗๘	๐.๘๔	๐.๗๗

- หมายเหตุ มาตร ๑ หมายถึง คำถาม "เคยทำหรือไม่"
 มาตร ๒ หมายถึง คำถาม "จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส"
 มาตร ๓ หมายถึง คำถาม "เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่"
 มาตร ๔ หมายถึง คำถาม "คิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่"

ความเท่าเทียมกันของแบบสำรวจ (Equivalent)

ผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยรายข้อของแบบสำรวจฟอร์ม ๑ และ ฟอร์ม ๒ ไปหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นรายมาตร ผลปรากฏดังแสดงในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงค่าความเท่าเทียมกันของแบบสำรวจเป็นรายมาตร

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	มาตร ๑	มาตร ๒	มาตร ๓	มาตร ๔
r ของ ฟอร์ม ๑	๐.๗๘	๐.๘๑	๐.๖๗	๐.๖๔
r ของ ฟอร์ม ๒	๐.๗๒	๐.๘๐	๐.๖๔	๐.๖๑

จากตารางที่ ๑๒ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แสดงว่าแบบสำรวจทั้ง ๒ ชุด มีความเท่าเทียมกันพอสมควร สามารถใช้แทนกันได้

แต่สำหรับพฤติกรรมกตัญญูต่อเวทีย์ ผู้วิจัยได้แยกทำการวิเคราะห์เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบแบบสำรวจฟอร์มที่ ๑ กับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจฟอร์มที่ ๒ ได้ประเมินข้อการกระทำของพฤติกรรมกตัญญูต่อเวทีย์แตกต่างกัน โดยประเมินข้อการกระทำที่ว่า

"การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณ แม้ว่า การกระทำนั้นจะยากลำบาก" เป็นพฤติกรรมที่ถูก ($\bar{X} = 4.67$) และประเมินข้อการกระทำที่ว่า "การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณแม้ว่า การกระทำนั้นจะผิดระเบียบ" เป็นพฤติกรรมที่ผิด ($\bar{X} = 2.55$) นอกจากนี้เมื่อพิจารณา การทดสอบความแตกต่างเป็นรายข้อของความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรม สังคม (ซึ่งใช้ข้อการกระทำเดียวกัน) ของ อภิญญา จันทร์เจนจบ (๒๕๒๕ : ๖๑) โดยใช้การทดสอบค่าที (T-test) พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบแบบสำรวจฟอร์มที่ ๑ และ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสำรวจฟอร์มที่ ๒ ได้คะแนนไม่แตกต่างกันเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ การกระทำในพฤติกรรมกตัญญูกตเวทิตะ นั้นก็หมายความว่า ข้อการกระทำดังกล่าวไม่มีความ เท่าเทียมกัน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงแยกทำการวิเคราะห์ข้อมูลในพฤติกรรมกตัญญูกตเวทิตะ ทำให้ได้พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งพฤติกรรม เป็น ๒๑ พฤติกรรม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสำรวจ แล้วทำหนังสือติดต่อกับอธิบดีกรมสามัญศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมและประถมศึกษาที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง และติดต่อนัดวัน เวลา กับผู้บริหารโรงเรียน ที่จะเดินทางไปเก็บข้อมูล โดย กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลภูมิภาคละ ๑ - ๒ อาทิตย์ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ เก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจฟอร์ม ๑ และ ฟอร์ม ๒ สลับ กัน แล้วชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของการสำรวจว่าต้องการสำรวจการกระทำ บางอย่างของนักเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมทางสังคม โดยคำตอบที่ได้จะไม่มีการตัดสินว่าถูก หรือผิด สิ่งสำคัญคือตอบให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด และตอบให้ครบ ทุกข้อ โดยการตอบแบบสำรวจนี้จะไม่มีผลกระทบกับนักเรียนแต่ประการใด เพราะจะไม่ มีการเขียนชื่อ-สกุล ลงในแบบสำรวจ ในทางตรงข้ามการตอบแบบสำรวจตามสภาพที่เป็น จริง จะให้ประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรและการสอนจริยศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็น จริงของสังคมไทยในปัจจุบัน

ต่อมาผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจ เป็นอย่างดีถึงลักษณะของแบบสำรวจ ว่า แบบสำรวจมีข้อการกระทำให้อ่าน ให้นักเรียนพิจารณาว่า ตนเองเคยปฏิบัติเหมือนกับ

การกระทำในข้อความนั้น ๆ หรือไม่เพียงใด ถ้ามีโอกาสนั้นหรือไม่
จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเคยเห็นผู้อื่นกระทำพฤติกรรมดังกล่าวหรือไม่ และคิดว่าคนอื่นจะ
ทำพฤติกรรมนั้น ๆ หรือไม่เมื่อมีโอกาส

เมื่อนักเรียนเข้าใจคำชี้แจงแจ่มแจ้งก็จะตอบแบบสำรวจตามลำดับคือ แบบสำรวจ
ข้อมูลส่วนตัว และแบบสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

๒. กลุ่มตัวอย่างครู ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ วิธี คือ กรณีที่ผู้บริหาร
สามารถนัดประชุมครูได้ ผู้วิจัยก็จะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเช่นเดียวกับนักเรียน แต่
ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมครูได้ ผู้วิจัยจะมอบแบบสำรวจไว้กับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้
ผู้บริหารโรงเรียนนำไปแจกให้กับครู ตามจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการโดยมีเกณฑ์ว่า จำนวนเพศ
และอายุของครูจะต้องใกล้เคียงกัน หลังจากนั้น ๒ - ๓ วัน ผู้วิจัยจะไปรับข้อมูลกลับคืน
ในกรณีที่ยังได้แบบสำรวจไม่ครบตามจำนวน ผู้บริหารโรงเรียนก็จะจัดส่งมาให้ในภายหลัง

๓. กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ วิธี คือกรณีที่ผู้
บริหารโรงเรียนสามารถนัดประชุมได้ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเช่นเดียวกับ
นักเรียน แต่ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมผู้ปกครองได้ ผู้วิจัยจะเลือกผู้ปกครองจาก
นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนักเรียนนำแบบสำรวจพร้อมจดหมายชี้แจงไปให้ผู้ปกครอง
ตอบแบบสำรวจที่บ้าน แล้วนำมาคืนในวันถัดไป

วิธีจัดการกระทำกับข้อมูล

การจัดการกระทำกับข้อมูล ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

๑. คัดเลือกแบบสำรวจที่มีความสมบูรณ์ กล่าวคือ ตอบครบทุกการกระทำหรือมี
ข้อที่ไม่สมบูรณ์ไม่เกิน ๒ ข้อ
๒. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสำรวจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วกรอกข้อมูลลงบนแผ่น
รหัส (coding form) เพื่อนำไปบันทึกลงแม่เหล็ก
๓. ในกรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ไม่เกิน ๒ ข้อ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
แบ่งตัวอย่างทั้งหมดออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ ๖ คน ถ้าพบว่าคนใดคนหนึ่งตอบข้อใดไม่
สมบูรณ์ ก็จะนำข้อมูลของคนที่มีสมบูรณ์ในกลุ่มนั้นมาหาค่าฐานนิยม (mode) แล้วใช้ค่าฐานนิยม
นี้แทนข้อมูลของข้อที่ขาดหายไป แต่ถ้ามีฐานนิยม ๒ ค่า จะเลือกค่าที่ใกล้เคียงกับมัธยนิยมเลข-

คณิตของกลุ่มมากกว่า

๔. คำนวณหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์
(Statistical Package for the Social Science) โดยวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ
ดังนี้

๔.๑ คำนวณหาคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรม
ทางสังคม

๔.๒ คำนวณหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

๔.๓ ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยจริยธรรมทางสังคม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) โดยใช้ $\alpha = .05$

อเนกก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ได้ทำการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของกลุ่มต่าง ๆ ด้วยวิธีการของบาร์ตเลต-บ็อกซ์ (Bartlett-Box) ถ้าหากพบว่าค่าความแปรปรวนในชั้นนั้น ๆ ขาดความเป็นเอกพันธ์ ($p < .05$) การพิจารณาระดับความมีนัยสำคัญของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จะต้องปรับค่าวิกฤต (F-critical) จาก $F_{(1-\alpha), k-1, N-K}$ เป็น $F_{(1-\alpha), 1, N-K}$ แทน เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Glass and Stanley 1970: 374 - 376)

๔.๔ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe) โดยใช้ $\alpha = .05$

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย